

İHTİLAFLAR VE ÇÖZÜM ŞEKİLLERİ

Mukaddime:

Öyle bir dünyada yaşamışız ve halen de yaşamaktayız ki, insanlar arasındaki ihtilaflar birbirini takib etmekte ve belki de bundan böyle takib edecektir!..

Kâr mı getirmiş yoksa zarar mı?

Tarihe baktığımız zaman göreceğiz ki, ihtilafların çok cüz'isi müstesna, hep zarar getirmiştir. O müstesna olan cüz'isi de ictihadda ve ilimde olan ihtilaflardır. Mamafih, bahis mevzuu meselede de yine ittifak tercih edilir. „Benim ümmetimin ihtilafı rahmet-i vasıa, ittifakı ise hüccet-i kattanır,“ sözü bunun bir ifadesidir. Diğer ihtilaflar ise; savaşlara, harb ve darblere, katl ve cinayetlere, sürtüşme ve huzursuzluklara, kırılma ve darılmalara sebebiyyet verdiği gibi en azından işbirliği, güçbirliği yapılmasına mani olmuştur.

Kabil ve Habil hadisesi, bir ihtilaf neticesidir; Tufan hadisesi, bir ihtilaf neticesidir; Nil hadisesi, bir ihtilaf neticesidir; bir put kırma hadisesi bir ihtilaf neticesidir; bir Uhud Savaşı, bir Hendek Savaşı bir ihtilaf neticesidir; bir Cemel Vak'ası, bir Sıffin Savaşı bir ihtilaf neticesidir; bir Sünni ve bir Şii hadisesi, bir ihtilaf neticesidir; bir teslis ve bir Tevhid mücadelesi bir ihtilaf neticesidir; kemalizmin getirdiği şirk ve bunun karşısına çıkan İslamî hareket, bir ihtilaf neticesidir.

Devede kulak kabilinden kaydettiğimiz ihtilaflar ve neticeleri; insanların yanyana gelip birbirlerini veya fikirlerini hiç tanımadıklarından veya çok az tanıdıklarından ileri gelmektedir. Ve bu, pek tabii idi, Çünkü, insanların kendilerini veya fikirlerini kolayca yanyana ve bir araya getiren dünün araç ve gereçleri, çok az ve yetersizdi. Fakat bugün araç ve gereçler, ne sayı itibariyle azdır ne de surat itibariyle! Bir kere günün kara ve hava vasıtalarını bir düşünün; bir kere mektuplaşma, telefonlaşma, fakslaşma yollarıyla haberleşme ve malumatlaşma kolaylığını da bir düşünün!.. Allah Resulü (s.a.v.):

„Sizler, çok yakında şehirlerin birbirine yaklaştıklarını görecekisiniz!“ diye bu gerçeğe işaret etmiştir; şehirler birbirine yaklaşmış ve neticede dünyanın bütün ilim ehli ve fikir erbabı âdeta bir şehrin sakinleri haline gelmişlerdir.

Binaenaleyh, „İlim ve fikir ehlinin birbirinden habersiz, veya uzak veyahut gelip gitmesi zordur!..“ gibi söz ve muazeretlerin mâkes bulmasına ve kabul görmesine günümüz dünyasında artık yer kalmamıştır. Ve netice itibariyle şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki, günün dünyasının sakinleri olarak, tarihten süregelen veya günümüzde vuku bulan mesele ve hadiseleri ve bu hadiselerden doğan ihtilaf ve ihtilatları gündeme getirip bertaraf etmezsek, açık oturumlar tertib edip dört göz bir arada görüşmezsek veyahut günü gününe ve hatta dakikası dakikasına yazışmalar yapmak suretiyle ittihadı temin etmezsek, ne Allah nezdinde ve ne

de tarih önünde kendimizi mesuliyetten kurtaramayız; Allah'ın gazabına, gelecek nesillerin lanetine müstehak oluruz.

O halde günün dünyasının ilim ve fikir adamlarına, tebliğ ve irşad makamında bulunan din bilginlerine sesleniyor ve diyoruz ki:

Geliniz, aramızdaki ihtilaf mevzularını önce bir tesbit edelim, sonra da onları halletme yoluna gidelim! Ben inanıyorum ki, şartlarına riayet edildiği takdirde insanoğlunun önünde ihtilaf diye bir şey kalmıyacaktır; hepsi hall'ü fasl edilecek, birlik ve beraberlik sağlanmış olacaktır!..

İhtilafları hall-ü fasletmenin şartları:

Sadece iki şey:

- 1- İyi niyyet,
- 2- Asıl kaynak.

İyi niyyet:

İyi niyyet demek, kısa tarifiyle hakkın tecellisi, hakikatın ortaya çıkması, Allah'ın rızasının kazanılması demektir. Yani; yapılan bir işte, söylenilen bir sözde, ileri sürülen bir fikirde aranılan, kastedilen bir şey var; o da hakkın ortaya çıkması; sabit ne ise, vakıa mutabık hangisi ise, aslına ve esasına uygun hangisi ise ve nihayet Allah'ın yanında ve indinde doğru olan, isabetli olan, hak olan ve O'nun rızasına uygun olan hangisi ise, işte o ortaya çıksın, işte o kendini göstersiz!.. İyi niyyete hüsn-i niyyet, güzel niyyet, hakkaniyyet, samimiyyet, ihlas gibi isimler de verilir.

Bu itibarladır ki, munazaralarda, yani açık oturumlarda gaye, taraflardan herhangi birinin kazanması, galib gelmesi değildir; hakkın tecellisi doğrunun bulunmasıdır. Yani hak ortaya çıksın da kimin eliyle ve kimin diliyle ortaya çıkarsa çıksın! Mühim olan, önemli olan hak, hakkın tecellisidir! Onu söyleyen ister Ali olsun, ister Veli olsun!..

İşte iyi niyyetli olmanın alameti, belirtisi budur. Bir de bunun tersi vardır. „Söz benim olsun da, söz bende bitsin de hak ne olursa olsun!..“ der ve münazara böyle bir hava içerisinde olup biter. Böyle bir havanın hâkim olduğu açık oturuma münazara dilinde „Muanede ve mükâbere“ ismi verilir. Yani inatlaşma ve kibirleşme! Maksat, hakkın ortaya çıkması değil, büyüklüğünün, ilim ve irfan ehli olduğunun ortaya çıkması, beğenilip takdir edilmesidir. Bu maksatla yapılan tartışmalara „Münazara“ denmez; „Münakařa“ ismi verilir ki, İslam'da bunun yeri yoktur; Allah'ın nezdinde de, ilim ehlinin nezdinde de kabul görmez!

Münazara ilmi ve önemi:

Hakkın tecellisine vesile olan münazara mevzuu üzerinde İslam uleması hassasiyet göstermiş, usul ve kaidelerini, edeb ve şeraitini tesbit etmiş ve bu babda başlı başına bir ilim tedvin etmiş, eserler yazmış ve neticede, karşılıklı fikirlerin

serdedilmesi manasına gelen „Münazara“ ismini vermenin yanında, uyulması gerekli usul ve kaideleri, edeb ve terbiyeyi ihtiva etmesi bakımından da „Adab ilmi“ adı verilmiştir.

Kur'an ve Sünnet'te açık oturum:

Münazara, Kur'an'ın birçok ayetlerinde yer aldığı gibi, Efendimiz (s.a.v.)'in hayatında da yer almaktadır. Sadece bir misal göstereceğim: Kur'an-ı Kerim, kendisinin, bir beşer sözü olmayıp, Allah kelamı olduğu gerçeğini ortaya koymak için muarız ve muhaliflerini açık oturuma davet etmiş ve şöyle demiştir:

„De ki: Yemin olsun, bütün cin ve ins bir araya gelip toplansalar da şu Kur'an gibi bir kitabı meydana getirmeye çalışsalar, getiremezler (getirmelerine imkân ve ihtimal yoktur) velev ki, birbirilerine arka olup yardım etseler de.“ (İsra, 88)

„Yoksa onu kendisi uydurdu mu, diyorlar? De ki: Haydi siz, yalan üzere uydurulmuş olarak onun benzeri on sure getirin ve eğer doğru sözlüler iseniz, Allah'tan başka gücünüzün yettiği kişileri de (yardıma) çağırın! Eğer buna rağmen, size cevap vermezlerse, artık biliniz ki, o gerçekten Allah'ın ilmiyle indirilmiştir ve O'ndan başka ilah yoktur. Öyle ise artık, siz müslüman mısınız?“ (Hud, 13-14)

„Eğer kulumuza indirdiğimiz (Kur'an)dan bir şübheniz varsa, bu durumda siz de bunun benzeri bir sure getirin ve eğer doğru sözlüler iseniz, Allah'tan başka şahitlerinizi (ediblerinizi, hatiblerinizi, şairlerinizi..) de yardıma çağırınız. Ama yapamazsınız ve yapmanıza da imkân yoktur (Kıyamete kadar da yapamıyacaksınız!..). Öyle ise kâfirler için hazırlanmış olan ve yakıtı insanlarla taşlar olan ateşten sakının!“ (Bakara, 23-24).

İşte tertib edilen üç celselik bir münazara! Dâva, Kur'an, Allah kelamı olup, şübheye mahal yoktur; İnsan sözü; Hz. Muhammed'in sözü olamaz! Eğer böyle iddia ediyorsanız veya içinizde böyle bir şübhe varsa, niye şübheli bir hayat yaşıyorsunuz? Deneyin kendinizi! „Bir insanın yapabildiğini, başka birisi de yapabilir“ fehvasınca, şayet Kur'an'ı Muhammed'in kendisi söylemişse, sizler de veya herhangi biriniz de veyahut da içinizden en kabiliyetli kim ise o da söyleyebilir veya bütün kabiliyetliler veya bütün insanları ve hatta cinleri de çağırın, hepsi bir araya gelsin ve birbirilerine yardım etsinler ve bu arada şartları da hafifletebiliriz; mesela: Kitabın tümü yerine, on suresine ve bu da çok gelirse tek bir suresine ve hatta en kısa bir suresine muadil ve mümasil bir sure getirin! İşte meydan, buyurun getirin, görelim!..“ denmiş ise de ne bir ferd ve ne de bir topluluk ve hatta bütün bir insanlık ortaya çıkıp da „İşte getirdik!..“ diyememiş ve bu suret muarız ve muhalifler davayı kaybetmişler, münazara meydanında mağlub olup kıyamete kadar bu meydanı Kur'an'a, Allah Resulü (s.a.v.)'e ve Onun ümmetine bırakmışlardır.

Allah Resulü ve açık oturum:

Sadece bir tanesi: Mevzu: Hz. İsa ve onun babasız oluşu! Muarızlar, Necran'dan gelen altmış kişilik bir hey'et; başlarında bir papaz! Medine'de yapılan bu münazara günlerce sürer ve Al-i İmran Suresi'nin başından itibaren seksen küsur ayet-i celilenin nüzuluna sebep olur. Hıristiyan hey'eti o hale gelir ki, artık söyleyecek söz bulamazlar ve münazara; „Şübhesiz, Allah katında İsa'nın durumu, Adem'in durumu gibidir. Onu topraktan yarattı sonra ona 'Ol' demesiyle o da hemen oluverdi. Hakikat, senin

Rabb'inden'dir. Öyle ise şübheye düşenlerden olma! Artık sana gelen bunca ilimden sonra, onun hakkında seninle 'Çekişip tartışmalara girişirlerse' de ki: „Gelin, oğullarımızı ve oğullarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendilerimizi ve kendilerinizi çağıralım; sonra karşılıklı anlaşalım da Allah'ın lanetini yalan söyleyenlerin üstüne kılalım.“ (Al-i İmran, 59-61)

Mağlub olma ve çekip gitme:

Lânetleşme teklifini da kabul etmeyen bu hey'et, papazlarına şöyle demişlerdi: Bu adam hakkında „Ne dersin?“ O da şu cevabı verdi: „Bu adam hak Peygamber'dir!“ Pekiyi neden iman etmedin? şeklinde bir soruya da papaz şu cevabı verdi: „O zaman bizimkiler artık beni ne makamımda tutarlar ve ne de bana para verirler!..“

Ümmet uleması ve münazara:

Bir İmam Gazali'yi, bir İmam-ı Aş'ari'yi, bir İmam-ı Matürîdî'yi gözden geçirin, göreceksiniz ki bu ve benzeri zevat, Ehl-i Sünnet'i, muarız ve muhaliflerine karşı münazara silahıyla müdafaa etmişler ve bugüne kadar yara almadan getirmişlerdir.

Hoca Rahmetullah:

Bir vakitler, İngilizler Hindistan'ı işgal etmişlerdi. Bundan faydalanan Hindistan papazları harekete geçmiş ve gençleri Hıristiyanlaştırmaya başlamışlardı. Papazların bu hareketini gören Hoca Rahmetullah, ortaya çıktı ve onları açık oturuma davet etti. Hoca'nın ısrarı üzerine papazlar açık oturumu kabul etmek zorunda kaldılar. Münazara başlamıştı. Mevzu, beş maddeden ibaretti. Daha ilk maddede papazlar, Hoca'nın karşısında hezimeteye uğradılar.

Güzel bir adet:

Yine bir zamanlar Hindistan'da bu manzara yaşanıyor ve çok da faydalı oluyordu. Senenin belli mevsimlerinde açık havada bu kabil toplantılar tertib edilir, ilanlar çıkarılır, davetiyeler yapılır, kürsüler kurulur, müslimlerle gayri müslimler arasında münazaralar tertib edilirdi. Neticede bu vesile ile birçok gayri müslimler müslüman olup İslam'ın şerefiyle müşerref olurlardı. Bu usul ve bu adeti tekrar canlandırmak zorundayız.

Ve işte biz kapalı salonlar veya açık hava toplantıları yerine basında „Tebliğ mahiyetinde veya cevap şeklinde açık mektuplar“ yazmak suretiyle bu güzel ve verimli adeti sürdürmekteyiz ve „Allah'a şükürler olsun!“ iyi neticeler de almaktayız.

Nitekim: „**Hakkı Sahibine İade**“ ismini taşıyan risalenin 22. sayfasında şöyle demişizdir:

„... Zira biz, İslam'ın hakikatlarını yazma cesaretini gösterdiğimiz gibi, hatalı bir beyanda bulunduğumuz takdirde tashih etme veya geri çekme tevazuunu da biliriz. Elhamdülillah!“

Cemaleddin Hocağlu (Kaplan) -Rh.a.-
Emîr'ül-Mü'minîn ve Halîfet'ül-Müslimîn

Hilâfet Devleti

Neusser Str. 418, 50733 Köln, Almanya

Tlf.: +49/(0)221/976553-0 Faks: +49/(0)221/976553-6

İnternet adresimiz:

<http://www.hilafet.org> ve <http://www.hilafet.de>

Faksla Bildiri Çağırma Servisi: +49/(0)30/20177000-6